

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital

registrikood: 90009654

tänava/talu nimi, Vabaduse plats 2
maja ja korteri number:

linn: Viljandi linn

maakond: Viljandi maakond

postisihnumber: 71020

telefon: +372 5165825

e-posti aadress: kysk@kysk.ee

veebilehe aadress: www.kysk.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	16
Bilanss	16
Tulemiaruanne	17
Rahavoogude aruanne	18
Netovara muutuste aruanne	19
Raamatupidamise aastaaruande lisad	20
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	20
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksud	22
Lisa 3 Maksude ettemaksud ja maksuvõlad	22
Lisa 4 Immateriaalsed põhivarad	23
Lisa 5 Võlad ja ettemaksud	23
Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	24
Lisa 7 Annetused ja toetused	24
Lisa 8 Jagatud annetused ja toetused	25
Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud	25
Lisa 10 Tööjõukulud	25
Lisa 11 Seotud osapooled	26
Aruande allkirjad	27
Vandeauditori aruanne	28

KÜSK

Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

2023

Tegevusaruanne

Sissejuhatus

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali (KÜSK) 2023. aasta tegevuse aluseks olid põhikiri ja KÜSKi strateegia, mis kehtib 2024. aasta lõpuni. KÜSK tegutses 2023. aasta alguses KÜSKi nõukogu poolt heaks kiidetud tegevuskava ja finantsplaani järgi.

KÜSKi missioon on olla toetus-, arendus- ja tugikeskus, mis jõustades vabaühendusi tugendab kogukondi ja kodanikuühiskonda.

Nõukogu

KÜSKi tegevust suunas 2023. aasta veebruarist siseministri poolt ametisse kinnitatud nõukogu uus koosseis, kuhu kuulub 11 inimest (senise 7 asemel), kellest 6 on kodanikuühenduste esindajad. Nõukogu kogunes 2023. aastal uues koosseisus 9 korral, koosolekute protokollid on avalikustatud kodulehel aadressil <http://www.kysk.ee/noukogu>. Lisaks osalesid nõukogu liikmed KÜSKi suveseminaril ja kogemuspäeval.

MISSIOON: KÜSK ON ARENDUS- JA TUGIKESKUS, MIS JÕUSTADES VABAÜHENDUSI TUGEVDAB KOGUKONDI JA KODANIKUÜHISKONDA

Nõukogu uuendas ja kinnitas taotlusvoo- rude ning stipendiumite ja rahvusvahelise koostöö konkursside tingimusi.

Töötajad ja hindajad

KÜSKi büroos töötas igapäevaselt 11 inimest, kelle hallata on konkursid, taotlusvoo- rud, rahvusvahelised projektid ja korraldada KÜSKi dokumendihaldus, infosüsteem ja kommunikatsioon ning Euroopa Liidu „Koda- nike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi“ ehk CERV programmi kontakt- punkti tegevus.

KÜSKi rahastustaotlusi hindavad **hindajate kogu** hindajad - kodanikuühiskonna erineva- te valdkondade eksperdid.

KÜSKI üheks väärtuseks ja põhimõtteks on erapooletus ja poliitiline sõltumatus, mis väljendub ka selles, et projekte hindavad ja analüüsivad sõltumatud hindajad. See tagab toetuste eraldamise objektiivsuse ja sõltumatuse. Igas taotlusvoorus hindab taotlust vähemalt 3 hindajat ning hindajad teevad rahastusettepanekud. Hindajate kogu koosseisuga saab tutvuda KÜSKI kodulehel aadressil <https://www.kysk.ee/hindajad>.

Eesmärgid ja mõjusuunad

KÜSK lähtub rahaliste toetuste määramisel, arendus- ja koostöötegevuste planeerimisel kahest suuremast eesmärgist:

- vabaühendused on võimekad ja tegutsuvad tõhusalt;
- kodanikuühiskonna ja vabaühenduste areng on toetatud sihtgrupi vajadustest lähtuva soodsa tegevuskeskkonna kujundamisele kaasaaitamisega ning arendus- ja tugitegevustega.

KÜSKI kolm mõjusuunda:

1. aktiivne osalus ja kodanikuteadlikkus;
2. võimekad ja hoolivad kogukonnad;
3. koostööle toetuv ühiskond.

Mõjusuundadest lähtuvalt on KÜSKI 2023. aasta eelarve ja tegevuskava jaotatud kolme eesmärgi vahel:

1. vabaühenduste ühiskondliku mõju suurendamine;
2. võimekad ja hoolivad kogukonnad;
3. kodanikuühiskonna arendamine ja innovatsioon.

Tegevus

Eesmärkide saavutamiseks korraldab KÜSK taotlusvoore ja konkursse ning arendus-, koolitus- ja tugitegevusi.

Lisaks tegevustele, mille läbiviimiseks on KÜSKil sõlmitud haldusleping siseministrieriumiga, on tegevusaruandes esitatud lühidalt ka teised tegevused, millesse KÜSK on aasta jooksul panustanud.

KÜSK KORRALDAB TAOTLUSVOORE JA KONKURSSE NING ARENDUS-, KOOLITUS- JA TUGITEGEVUSI.

Toetatud projektide nimekirjad leiab KÜSKI kodulehelt aadressil <https://kysk.ee/toetuste-ajalugu/>. Detailsema ülevaate KÜSKI tegevusest saab uudistevoost aadressil <https://kysk.ee/uudised/> ja Facebooki lehelt <https://www.facebook.com/KodanikuuhiskonnaSihtkapital/>.

KÜSK lähtub oma tegevustes vabaühenduste eetikakoodeksist ja arvestab võrdse kohtlemise põhimõtete oma töö korraldamisel. Nende põhimõtete ja väärtuste kohta saab rohkem lugeda koduleheküljelt aadressil <https://kysk.ee/meist/>.

KÜSK kannab Eesti Inimõiguste Keskuse ja sotsiaalministeeriumi koostöös välja antud mitmekesisuse märgist „Austame erinevusi“ <https://humanrights.ee/teemad/mitmekesisus-ja-kaasatus/mitmekesise-tooand-ja-margis/>, mis kinnitab, et väärtustatakse iga töötajat, koostööpartnerit ja klienti, sõltumata nende erinevustest või eripäradest.

austame erinevusi

KÜSK on aastate jooksul andnud hoogu enam kui tuhandele algatusele ja aidanud sadadel eestvedajatel luua ühiskonnas muutusi. Enamik nendest algatustest on loonud muutusi ühiskonnas või kogukonnas. KÜSKI kodulehel avaldatakse regulaaselt toetuse

saanud ühingute ja eraisikute (kogukonna eestvedajad) lugusid, et tutvustada Eesti kodanikuühiskonna erilmelisust ja tuua välja nende tugevused. Nendega saab tutvuda meie kodulehe aadressil <https://kysk.ee/toetuste-lood/>.

ENAMIK KÜSKI TOETATUD ALGATUSTEST ON LOONUD MUUTUSI ÜHISKONNAS VÕI KOGUKONNAS

Toetusmeetmed

Vabaühenduste võimekuse arendamine ja aktiivsete kodanike kaasamine kodanikuühiskonda toimus toetuste ning korraldatud tugitegevuste kaudu. 2023. aastal toetati vabaühendusi sarnaselt varasematele aastatele arenguhüpet ettevalmistava taotlusvooru ja arenguhüppe taotlusvooru ja kogukonna eestvedaja stipendiumi kaudu.

2023. aastal avati esmakordselt toetusmeede kogukondade ja kohalike omavalitsuste koostöö edendamiseks ja selle meetme fookus oli kriisivalmiduse ning elanikkonnakaitse tõhustamisel. Koostöös Vabaühenduste Liidu ja siseministeeriumiga anti aasta alguses välja kodanikuühiskonna 2022. aasta tunnustus, mille pälvis kolme vabaühenduse – MTÜ Mondo, MTÜ Eesti Pagulasabi ja Ukrainas Kultuurikeskus - koostööna sündinud ühine ettevõtmine “Ukraina heaks!”.

ESMAKORDSELT AVATI TOETUSMEEDE KOGUKONDADE KRIISIVALMIDUSE NING ELANIKKONNAKAITSE TÕHUSTAMISEKS

2023. aastaks viis KÜSK enamuse taotlusvoorudest elektroonilise menetluse keskonda - kultuuriministeeriumi taotluste menetlemise süsteemi (TMS).

Nupukate lahenduste ehk NULA inkubaator

Nupukate lahenduste ehk NULA inkubaator on toimiv koostöös Heateo SAGA, kes oli NULA inkubaatori rakenduspartner kolm aastat. Heateo SA viis NULA inkubaatori tegevusi ellu kuni 2023. aasta lõpuni. Aasta lõpus kuulutati välja konkurss, millega otsiti teenusepakkujat, kes viib aastatel 2024 – 2026 läbi NULA inkubaatori ning sellele eelnevad tugitegevused.

NULA inkubaator pakub inimestele ja meeskondadele mentorlust kogu arenguprogrammi käigus. Senise kaheksa-aastase kogemuse põhjal on NULA inkubaator aidanud uuenduslikel ideedel kasvada kiiremini elujõulisteks sotsiaal- või äriprojektideks.

Kogu arenguprogramm peab kaasa aitama mõne elulise kitsaskoha lahendamisele ja uuendusliku idee väljatöötamisele, millel on innovatiivne ja sotsiaalne mõõde.

NULA INKUBAATOR ON AIDANUD UUENDUSLIKEL IDEEDEL KASVADA ELUJÕULISTEKS SOTSIAALVÕI ÄRIPROJEKTIDEKS

Nupukate lahenduste starditoetus määratakse inkubaatori läbinud algatusele et toetada uuenduslikke ja mõjusaid ideid ühiskondlike probleemide lahendamiseks. Rohkem infot NULA kohta kodulehelt aadressil <https://nula.kysk.ee/>.

Rahvusvahelise koostöö suuna toetused

KÜSKi rahvusvahelise koostöö toetamise konkursside taotlemisaktiivsus tõusis 2023. aasta jooksul oluliselt. Konkursid võimaldavad Eesti vabaühendustel teha rahvusvahelist koostööd, sh osaleda rahvusvahelistes koostööprojektides, osaleda valdkonnale olulistel sündmustel välismaal ning korraldada rahvusvaheliste katusorganisatsioonide sündmusi Eestis.

Kõik need tegevused aitavad kaasa vabaühenduste võimekuse kasvule. Sarnast toetust ei ole vabaühendustel võimalik taotleda teistest programmidest.

Alates 2023. aasta algusest avanevad mitmed Euroopa Liidu programmid, mille taotlusvoorudes osalemiseks vajavad vabaühendused rahalist tuge ning seepärast on oluline jätkata rahvusvahelise suuna koostöö toetamist KÜSKi poolt.

KÜSKI KONKURSID VÕIMALDAVAD EESTI VABAÜHENDUSTEL TEHA RAHVUSVAHELIST KOOSTÖÖD

2023. aastal jätkus koostöö välisministeeriumiga Eesti väliskogukondade väljaannetele suunatud toetusprogrammi elluviimisel. Programmi kaudu on võimalik kaasata mujal elavaid eestlasi Eesti ühiskonna teemadel kaasa mõtlema. Teise koostööprojektina välisministeeriumiga viis KÜSK ellu programmi „Rahvuskaaslastest noortele suunatud stipendiumprogramm erialase praktika tegemiseks Eestis“.

Sotsiaalne innovatsioon

Euroopa Liidu rahastuse saanud rahvusvaheline koostööprojekt - sotsiaalse innovatsiooni kompetentsikeskuse loomine - on väga hea võimalus KÜSKi sihtgrupile sotsiaalse innovatsiooni temaatika tutvustamiseks. Sotsiaalse innovatsiooni kompetentsi on Eestis mitmetes ülikoolides ja asutustes, kuid selle koondamisega ühe katuse alla pole seni tegeletud.

KÜSKi kui Eesti-poolse koordinaatori rolli võtmine selle projekti raames annab olulisi teadmisi nii sotsiaalsest innovatsioonist, sihtrühmadest, kui ka Eestis olemasolevast informatsioonist ja võimekusest.

KÜSKi sihtrühma kaudu saab teavet valdkonna kohta võimalikult laialdaselt levitada, sest vabaühendused, sotsiaalsed ettevõtted, vabaühenduste maakondlikud konsultandid jt saavad KÜSKist regulaarselt infot ning võimaluse seda oma ettevõtmistes rakendada.

KÜSKI SIHTRÜHMMA KAUDU SAAB TEAVET SOTSIAALSE INNOVATSIOONI KOHTA VÕIMALIKULT LAIALDASELT LEVITADA

2022. aastal alustati sotsiaalse innovatsiooni visioonidokumendi koostamist, 2023. aasta alguses toimusid avalikud arutelud, kuhu kaasati teisi sidusgrupe mitmelt poolt Eestis. Visioonidokumendi tutvustamine siseministeriumi poolt teistele ministeeriumitele ja seotud asutustele jätkub 2024. aastal.

Kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste ehk CERV programm

Alates 2021. aastast tegutseb KÜSK Euroopa Liidu Kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste ehk CERV programmi kontaktpunktina. KÜSKi taotlus, tegutseda kontaktpunktina, on Euroopa Komisjoni poolt rahuldatud. Loodud on KÜSKi kodulehele programmi alamleht <https://kysk.ee/cerv/>, kus jagatakse jooksvalt infot ning lisaks toimub programmi taotlusvoorude info ja tingimuste vahendamine avalikkusele läbi infotundide korraldamise, ettekannete tegemise erinevatel sündmustel ning sotsiaalmeedias.

Projekt laste ja noorte kodanikuühiskonda kaasamise soodustamiseks

2023. aastal alustati projektiga „Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine“, mis kestab kuni 2028. aastani ning mille kogueelarve on 2 miljonit eurot. Projekti rahastab Euroopa Liit läbi Euroopa Sotsiaalfondi 70% ja Eesti riik 30% ulatuses.

Projekti eesmärk on soodustada aktiivset kaasamist, et edendada võrdseid võimalusi, diskrimineerimiskeeldu ja aktiivset osalemist ning parandada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööalast konkurentsivõimet. Konkreetsemalt on meie poolt korraldatavate tegevuste eesmärk arendada avaliku sektori, erasektori ja vabakonna partnerlust kohalikul tasandil ning tõsta laste ja noorte teadlikkust ühiskonnas toimuvast ja oskust selles aktiivselt kaasa rääkida, arendades vabaühenduste oskusi lapsi ja noori kaasata.

EESMÄRK ON ARENDADA SEKTORITEVAHELIST PARTNERLUST NING TÕSTA LASTE JA NOORTE OSKUST ÜHISKONNAS TOIMUVAST OSA SAADA JA SELLES AKTIIVSELT KAASA RÄÄKIDA

Kuna nii laiahaardelist eesmärki ei plaani KÜSK üksi ellu viia, siis hakatakse 2024. aastal avaliku konkursiga otsima partnereid. KÜSKi parimad koostööpartnerid, nii olukorra kaardistamise kui tulevikus projektis planeeritud tegevuste planeerimisel, on maakondlikes arenduskeskustes ja omavalitsusliitudes töötavad vabaühenduste konsultandid ja teised maakondliku kodanikuühiskonna nõustamisteenusega seotud isikud.

Arendus- ja tugitegevused

KÜSK koordineerib jätkuvalt maakondlikes arenduskeskustes (MAK) ja omavalitsusliitudes töötavate vabaühenduste konsultantide tööd. Keskustelt tellitakse nõustamis- ja tugitegevusi kodanikuühendustele ja -algatustele. Selle eesmärk on, et kogukonna tasandil oleks olemas tugi vabaühendustele ning kogukonnad üle Eesti saaksid olla aktiivsed. Kokku tegutses 2023. aastal 19 vabaühenduste konsultanti, neist kolme töökeel on vene keel.

Maakondade vabaühenduste konsultandid ühispidil 5. veebruaril 2024 Haapsalus.

IGAS MAAKONNAS TÖÖTAVAD VABAÜHENDUSTE KONSULTANDID, KELLE NÕUSTAMISTEENUS VABAÜHENDUSTE JA KOGUKONDADE JAOKS ON TASUTA

Jätkuvalt on MAKidel ja omavalitsusliitudel kohustus tagada kõigi kokkulepitud teenuste pakkumine maakonnas: kohtumiste, grupinõustamiste, e-kirja või telefoni teel nõustamiste vms vormis. Konsultantide üks roll on hallata vabaühenduste nõuandeportaali aadressil <https://www.mtyabi.ee/>, kust leiab operatiivselt infot ja nõuandeid nii vabaühenduse igapäevategevusi puudutavates küsimustes, kui kalendri koolitus- ja rahastusvõimaluste kohta. Maakondades toimuvad erinevad programmid vabaühenduste arendamiseks, osaliselt viiakse need läbi maakondade koostöös.

Enamlevinud teemad koolitusprogrammides olid seotud eelkõige ühenduse juhtimisega (koosolekute läbiviimine, raamatupidamine, ühenduse juriidilised toimingud, omatulu teenimine, maksustamine, tegevuste planeerimine). Päevakorras oli ka kommunikatsioon, tegevuste visualiseerimine, projekti juhtimine ja toote/teenuse disain. Üha enam hakatakse korraldama ühendustele õppereise, mis on praktilise loomuga ja tegevuses osalejad on tulemustega väga rahul.

KLIENTIDE TAGASISIDE ON ALUS KONSULTANTIDE TEENUSE KVALITEEDI HINDAMISEKS

KÜSK jätkas vabaühenduste konsultantide kliendirahulolu küsitluste läbiviimisega. Klientide tagasiside ja ettepanekute kaudu saadud sisend on aluseks konsultatsiooniteenuse täiendamiseks ning vabaühenduste konsultantide teenuse kvaliteedi hindamiseks.

KÜSKi panus kodanikuühiskonna tööruhmadesse

KÜSKi juhatuse liige ja töötajad osalesid „Aasta kodaniku“ ja silmapaistvamate ning tublimate vabaühenduste valimisel, integratsiooniteemalistes tööruhmades, sotsiaalse innovatsiooni võrgustiku koostöös, avatud valitsemise partnerluse tööruhmades, koolinoorte ideekonkursi hindamisel, USAID vabaühenduste jätkusuutlikkuse indeksi koostamisel, Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni (EKAK) komisjoni töös ja teisteski tööruhmades, kuhu peeti oluliseks KÜSKi esindaja kutsuda.

Traditsiooniline KÜSKI suveseminar toimus 2023. aastal Kosmonautika puhkekeskuses Pärnumaal

Koduleht <https://kysk.ee/>

Kokkuvõttes on tagasiside KÜSKI tegevusele olnud hea, 2023. aastal on lisandunud uusi koostööpartnereid sh kohalikud omavalitsused, sotsiaalse innovatsiooni teema käsitlemise kaudu mitmed riigiasutused ja ministriumid, sotsiaalsed ettevõtted. KÜSKI meeskond annab oma panuse Eesti kodanikuühiskonna tegemistesse maksimaalselt, oma võimete, teadmiste ja oskuste piires. Vajalikku infot vabakonnas toimuva kohta jagatakse vabaühendustele ja aktiivsetele kodanikele KÜSKI kodulehel, mis toimib uudisteportaalina ja sotsiaalmeedias, regulaarselt koostatakse ja edastatakse KÜSKI infokirja.

KÜSKI KODULEHT TOIMIB UUDISTEPORTAALINA

Kogu meeskonna soov on hoida KÜSK avatud partnerina erinevatele koostööettepanekutele, kui need tegevused aitavad toetada sihtgruppe ja nende tegevusi, võimestada vabaühendusi ja aktiivseid inimesi ning kogukondi.

Koostöö kohalike omavalitsustega on kindlasti väga oluline, et näidata vabaühenduste ja kogukondade vajalikkust ning koostöö omavalitsustega annab lisaväärtuse piirkonnarengule.

Kokkuvõte

Eesti kodanikuühiskonna strateegilise arendamise alus on Riigikogus 2002. aastal heaks kiidetud Eesti kodanikuühiskonna arendamise kontseptsioon. Alates 2021. aastast seab kodanikuühiskonna valdkonna arendamise suunad täpsemalt paika „Sidusa Eesti arengukava 2021–2030“ ja selle programm „Kogukondlik Eesti“.

KÜSK KESKENDUB JÄTKUVALT KODANIKUÜHISKONNA MÕJU SUURENDAMISELE JA ARENGU TOETAMISELE

Nende strateegiliste dokumentide alusel KÜSK tegutseb, saades rahalised vahendid siseministeriumi kaudu maksumaksjalt või erinevate fondide kaudu Euroopa Liidu eelarvest.

„Kogukondliku Eesti“ programmi üldeesmärk on tugev kodanikuühiskond ning sellest lähtuvalt keskendub KÜSK oma eesmärgi täitmisel kodanikuühiskonna mõju suurendamisele ja arengu toetamisele. Oluline osa sellest on tösta vabatahtlikus tegevuses osalevate elanike osakaalu, toetada kogukondlikke algatusi, suurendada vabaühenduste tegutsemisvõimet ja parandada Eesti kodanikuühiskonna üldist elujõulisust. Sellest tulenevalt on KÜSKi oluline tegevussuund just vabaühenduste ja kogukondade toetamine, et Eesti oleks võimekama kodanikuühiskonnaga riik.

KÜSKi EESMÄRK ON PARANDADA EESTI KODANIKUÜHISKONNA ÜLDIST ELUJÕULISUST

Vahendades siseministeriumi kaudu nii riigieelarvelist ressursi vabaühenduste arengu toetamiseks kui ka kasutades teisi rahastusallikaid (näiteks Euroopa Liidu eelarve),

panustab KÜSK sellesse, et anda vabakonnale õng, et vabaühendused ja kogukonnad teeniksivat omatulu ja saaksid majanduslikult hakkama. KÜSKi toetused on mõeldud vabaühendustele organisatsiooni arendamiseks, konkreetsete tegevuste planeerimiseks, tegevuseks vajalike rahaliste vahendite kavandamiseks (s.h. omatulu teenimise arendamiseks) ja juhtimiseks, samuti kommunikatsiooniks, teenuste ja koostöö arendamiseks ning oma tegevuse mõju hindamiseks.

KÜSK PANUSTAB SELLESSE, ET ANDA VABAKONNNALE ÕNG, ET VABAÜHENDUSED JA KOGUKONNAD TEENIKSID OMATULU JA SAAKSID MAJANDUSLIKULT HAKKAMA

Oluline on, et vabakond ja kogukonnad areneksid, oskaksid ennast juhtida ja majandada. KÜSK toetab niisuguste vabaühenduste ja kogukondade arengut, mille tegevus on avalikes huvides ning millel on positiivne mõju ühiskonna avatusele ja kaasatusele, kus olulisel kohal on koostöö ning turvatunde loomine Eestis tervikuna.

Olulisemad majandusnäitajad 2023

Tulude jaotus:	2023	osakaal	2022	osakaal
Saadud sihtfinantseerimine tegevukuludeks (s.h.tegevustoetus)	1 297 734	45.9%	623 462	28.9%
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	138 333	4.9%	135 922	6.3%
Sihtfinantseerimise vahendamine (projektoetused)	1 392 892	49.2%	1 401 603	64.9%
Kokku	2 828 959		2 160 987	

Kulude jaotus:	2023	osakaal	2022	osakaal
Jagatud toetused (s.h. vahendatud tegevustoetus)	2 155 024	76.6%	1 582 865	73.4%
Mitmesugused tegevuskulud	184 769	6.6%	160 119	7.4%
Tööjõukulud	473 681	16.8%	414 175	19.2%
Kokku	2 813 474		2 157 159	

Olulisemad majandusnäitajad:	2023	2022	2021
Käibevara (raha ja nõuded)	1 773 465	1 447 320	1 620 991
s.h.nõuded toetuse saajatele	346 150	515 152	502 918
Kohustused	1 587 514	1 314 923	1 494 239
s.h.sihtfinantseerimiseks saadud ettemakused	1 465 663	1 229 825	1 458 974

Netovara (tulem)	199 211	132 397	126 752
Tulud	2 828 959	2 160 987	1 772 444
s.h.saadud toetused	2 828 959	2 160 987	1 772 444
Kulud	2 813 474	2 157 159	1 753 984
s.h.jagatud toetused	2 155 024	1 582 865	1 395 770

Suhtarvud:	2023	2022	2021
Käibevara/kohustused	1.12	1.10	1.08
Netovõlakoormus ehk (kohustused-likv.varad)/tulud	7.8%	17.8%	21.2%
Antud toetuste osakaal kogukulus	76.6%	73.4%	79.6%

Inimesed:	2023	2022	2021
Nõukogu liikmete arv	11	7	7
Nõukogule makstud tasud	21 326	15 007	14 747
Juhatusel liikmete arv	1	1	1
Juhatusel makstud tasud	35 600	31 540	32 500
Töölepinguga töötajate arv	11	11	10
Töötajatele makstud tasud	218 319	204 466	148 182

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	1 367 506	929 499	
Nõuded ja ettemaksud	405 959	517 821	2
Kokku käibevarad	1 773 465	1 447 320	
Põhivarad			
Immateriaalsed põhivarad	13 260	0	4
Kokku põhivarad	13 260	0	
Kokku varad	1 786 725	1 447 320	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	121 851	85 098	5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	1 465 663	1 229 825	6
Kokku lühiajalised kohustised	1 587 514	1 314 923	
Kokku kohustised	1 587 514	1 314 923	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	132 397	126 752	
Aruandeaasta tulem	66 814	5 645	
Kokku netovara	199 211	132 397	
Kokku kohustised ja netovara	1 786 725	1 447 320	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	2 828 959	2 160 987	7
Kokku tulud	2 828 959	2 160 987	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-2 155 024	-1 582 865	8
Mitmesugused tegevuskulud	-184 769	-160 119	9
Tööjõukulud	-473 681	-414 175	10
Kokku kulud	-2 813 474	-2 157 159	
Põhitegevuse tulem	15 485	3 828	
Intressitulud	51 329	1 817	
Aruandeaasta tulem	66 814	5 645	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	15 485	3 828
Korrigeerimised		
Muud korrigeerimised	2 652	0
Kokku korrigeerimised	2 652	0
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	144 121	-13 003
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	263 044	-179 316
Kokku rahavood põhitegevusest	425 302	-188 491
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-6 365	0
Laekunud intressid	19 070	0
Kokku rahavood investeerimistegevusest	12 705	0
Kokku rahavood	438 007	-188 491
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	929 499	1 117 990
Raha ja raha ekvivalentide muutus	438 007	-188 491
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 367 506	929 499

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	126 752	126 752
Aruandeaasta tulem	5 645	5 645
31.12.2022	132 397	132 397
Aruandeaasta tulem	66 814	66 814
31.12.2023	199 211	199 211

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Eesti finantsaruandluse standardid on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses ning mida täpsustavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja täiendab Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend.

Alates 01.06.2020a. osutab SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitalile raamatupidamisteenust Riigi Tugiteenuste Keskus. Raamatupidamistehingud kajastatakse "Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend" Lisa 1 kontoplaani alusel.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse raha pangas. Sihtasutuse rahavood on kajastatud kaudsel meetodil. Arvelduste teostamine toimub riigikassa kaudu.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, see on nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused ja tagasimaksed. Ostjatel laekumata arved on bilansis hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga ostja kohta eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta.

Kõiki muid nõudeid (intressinõuded, maksude ettemaksed, tulevaste perioodide kulud) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega.

Lühiajaliste nõuete grupis kajastatud ühingutele tehtud ettemaksetena arvestatakse toetuste maksed, mis on üle kantud toetuse saajatele, kuid tekkepõhine toetuse kuluna kajastamise periood ei ole veel saabunud (saaja ei ole teinud kulutusi bilansipäevaks ära või bilansipäevaks ei ole saanud dokumente, mis tõendavad saaja poolt kulutuste tegemist). Peale toetuse saajate poolt esitatud kuluaruannete kontrollimist ja kinnitamist kantakse kasutatud ettemaksete osa sihtfinantseerimise kuludesse ja lühiajalistest nõuetest maha.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimise vahendamine.

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital vahendab riigieelarvelisi toetusi kodanikuühiskonna arendamiseks. Sihtfinantseerimisena kajastatakse projektipõhiseid toetusi, mida iseloomustab kindel eesmärk koos näitajatega, mille alusel eesmärgi täitmist mõõdetakse, tegevuskava ja rahaline eelarve. Toetuse vahendajana nõuame projekti kohta detailset aruandlust ning raha ülejääk tagastatakse projekti lõppedes toetuse saaja poolt.

Vahendatud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna üldjuhul tegevuskulude tegemise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Programmide raames väljastatavad toetused vabaühendustele kajastatakse ettemaksete tegemisel ettemakstud sihtfinantseerimisena bilansis aktiiva poolel lühiajaliste nõuete grupis. Peale toetuse saajate poolt esitatud kuluaruannete kontrollimist ja kinnitamist kantakse kasutatud ettemaksete osa sihtfinantseerimise vahendamise kuludesse ja vähendatakse lühiajalisi nõudeid. Samal ajal kajastatakse sihtfinantseerimise tulu ning vähendatakse sihtfinantseerimise vahendamiseks saadud ettemakseid.

Lepingute alusel võetud sihtfinantseerimise andmise kohustisi ja sihtfinantseerimise saamise nõudeid kajastatakse eelnevalt tingimuslike kohustiste ja nõuete bilansivälistel kontodel.

Saadud tegevustoetusi kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Tegevustoetust antakse SA-le Kodanikuühiskonna Sihtkapital tema põhikirjaliste ülesannete täitmiseks ning vastavalt Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi §-le 25 lg 11 kajastatakse tegevustoetus raha ülekandmisel kohe toetuse saaja juures tuluna. Kui eelarveaasta lõpuks järelejäänud raha jäetakse sihtasutusele järgmise perioodi kulutuste katteks, võib tekkida majandusaastal positiivne tulem ning sellest lähtuvalt järgmisel majandusaastal negatiivne tulem.

Tulud

Teenuste müük on sihtasutuse kõrvaltegevus ning esitatud tulemiaruanDES real "Muud tulud".

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärset hinnata.

Kulud

Tegevuskuludena näidatakse sihtasutuse tegevusega seotud tekkepõhiseid kulusid.

Tööjõukulud ning nendega seotud maksukulud kajastatakse tekkepõhiselt perioodis, mille eest kulu arvestati. Kasutamata puhkepäevade ja väljamaksmata puhkusetasude kohustust hinnatakse ümber üks kord aastas aastaaruande lõpu seisuga.

Seotud osapooled

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- * Siseministeeriumi kui asutajaõiguste teostajat,
- * tegev- ja kõrgemat juhtkonda,
- * eelpool loetletud isikute lähisugulasi ja nendega seotud ettevõtteid.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	0	0	
Ostjatelt laekumata arved	0	0	
Muud nõuded	59 319	59 319	
Intressinõuded	34 075	34 075	
Viitlaekumised	25 244	25 244	6
Ettemaksed	490	490	
Tulevaste perioodide kulud	490	490	
Ettemaksutud toetused	346 150	346 150	
Kokku nõuded ja ettemaksed	405 959	405 959	
	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	12	12	
Ostjatelt laekumata arved	12	12	
Muud nõuded	1 817	1 817	
Intressinõuded	1 817	1 817	
Viitlaekumised	0	0	6
Ettemaksed	425	425	
Tulevaste perioodide kulud	425	425	
Saamata seadusandlusest tulenevad toetused	415	415	
Ettemaksutud toetused	515 152	515 152	
Kokku nõuded ja ettemaksed	517 821	517 821	

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	2
Üksikisiku tulumaks	9 774	7 273
Sotsiaalmaks	16 245	11 809
Kohustuslik kogumispension	650	486
Töötuskindlustusmaksed	1 080	727
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	27 749	20 297

Lisa 4 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

	Arvutitarkvara	Kokku
Ostud ja parendused	13 260	13 260
Amortisatsioonikulu	0	0
31.12.2023		
Soetusmaksumus	13 260	13 260
Akumuleeritud kulum	0	0
Jääkmaksumus	13 260	13 260

Vara arvele võetud 2023a. detsember, kasutuselevõtmine 2024a.

Amortisatsiooniarvestus Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend § 42. lg 4 alusel- vara hakatakse amortiseerima alates selle kasutuselevõtmise kuust.

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	30 233	30 233	
Võlad töövõtjatele	34 590	34 590	
Maksuvõlad	27 749	27 749	3
Sihtfinantseerimise kohustused	29 279	29 279	
Kokku võlad ja ettemaksed	121 851	121 851	
	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	21 930	21 930	
Võlad töövõtjatele	34 749	34 749	
Maksuvõlad	20 297	20 297	3
Sihtfinantseerimise kohustused	8 122	8 122	
Kokku võlad ja ettemaksed	85 098	85 098	

Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2021		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruanDES	31.12.2022	
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Vabaiühenduste toetusprogramm	0	1 382 776	1 391 230	0	1 628 075	0	1 145 931
Kohaliku omaalgatuse programm KOP	0	24 444	200 904	-3 099	168 992	0	53 257
Tegevustoetus	0	0	303 005	0	303 005	0	0
Sotsiaalne innovatsioon	0	51 754	39 798	0	60 915	0	30 637
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	0	1 458 974	1 934 937	-3 099	2 160 987	0	1 229 825
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	0	1 458 974	1 934 937	-3 099	2 160 987	0	1 229 825
	31.12.2022		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruanDES	31.12.2023	
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Vabaiühenduste toetusprogramm	0	1 145 931	1 782 000	0	1 623 271	0	1 304 660
Kohaliku omaalgatuse programm KOP	0	53 257	274 600	0	166 854	0	161 003
Tegevustoetus	0	0	974 953	0	974 953	0	0
Kodanikuühiskonna mõju	0	0	0	0	8 900	8 900	0
Sotsiaalne innovatsioon	0	30 637	8 000	0	54 981	16 344	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	0	1 229 825	3 039 553	0	2 828 959	25 244	1 465 663
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	0	1 229 825	3 039 553	0	2 828 959	25 244	1 465 663

Lisa 7 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2023	2022
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	1 297 734	623 462
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	138 333	135 922
Sihtfinantseerimise vahendamine tegevuskuludeks	1 392 892	1 401 603
Kokku annetused ja toetused	2 828 959	2 160 987

Lisa 8 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2023	2022
Vabaühenduste toetusprogramm	1 940 291	1 368 901
Kohalikud toetused KOP	55 183	32 702
Stipendiumid	159 550	181 262
Kokku jagatud annetused ja toetused	2 155 024	1 582 865

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Üür ja rent	7 629	7 767
Lähetuskulud	21 153	11 190
Koolituskulud	4 117	2 372
Administreerimiskulud ehk üldised haldamiskulud	18 765	27 597
Info- ja PR teenused	40 337	44 706
Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitised	12 325	7 281
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud (s.h. kontoritehnika rent, IT-alased teenused)	17 419	5 641
Koolituste korraldamiskulud vabaühendustele (s.h. infopäevad)	15 133	18 569
Avalike ürituste korraldamise kulud (s.h. seminarid, KÜSKi Kogemuspäev)	33 820	21 210
Käibemaksukulu	13 972	13 557
Muud	99	229
Kokku mitmesugused tegevuskulud	184 769	160 119

Lisa 10 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu jaguneb:		
nõukogu ja juhatuse liikmete töötasu	56 926	46 547
põhikohaga töötajate töötasu ja hüvitised	218 319	204 466
ajutiste lepinguliste töötajate töötasu	82 138	57 121
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	115 161	102 654
Töötajatele antud erisoodustused	684	2 037
Erisoodustustelt arvestatud maksud (tulmaks ja sotsiaalmaks)	453	1 350
Kokku tööjõukulud	473 681	414 175
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	11	11

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	56 926	46 547
isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis	3 986	2 945

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 15.03.2024

Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital (registrikood: 90009654) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ANNELI ROOSALU	Juhatuse liige	15.03.2024

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2023 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2023 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärarvutuste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;

- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;

- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Enn Leppik

Vandeaudiitori number 57

/digitaalselt allkirjastatud/

Margit Leppik

Vandeaudiitori number 412

AUDIITORBÜROO ELSS OÜ

Auditiorettevõtja tegevusloa number 59

Vanemuise tn 21a, Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond, 51003

15.03.2024

Audiitorite digitaalallkirjad

Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital (registrikood: 90009654) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ENN LEPPIK	Vandeaudiitor	15.03.2024
MARGIT LEPPIK	Vandeaudiitor	15.03.2024

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Piirkondlikku/kohalikku elu edendavad ja toetavad ühendused ja fondid	94992	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Mobiiltelefon	+372 5165825
E-posti aadress	kysk@kysk.ee
Veebilehe aadress	www.kysk.ee